

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ε΄ ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΠΡΑΞΗ 413/2025

Αποτελούμενο από την Πρόεδρο του Κλιμακίου Αργυρώ Μαυρομάτη, Σύμβουλο, και τα μέλη Βασιλεία Χαραλάμπους, Πάρεδρο, και, κωλυομένων των λοιπών Παρέδρων, Αναστασία Καρτερολιώτη, Εισηγήτρια.

Συνήλθε στις 9 Οκτωβρίου 2025, σε τηλεδιάσκεψη, κατ' άρθρα 336 παρ. 1 και 295 παρ. 2 του ν.4700/2020, και στις 20 Οκτωβρίου 2025 σε διάσκεψη, σε αίθουσα του Καταστήματός του, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα του σχεδίου συμφωνίας για την τροποποίηση της σύμβασης παραχώρησης για το έργο «ΜΕΛΕΤΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΕΩΝ». Ο φάκελος της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 18.9.2025 (αριθ. πρωτ. ΕλΣυν...) με το .../18.9.2025 έγγραφο του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Κατασκευής Συγκοινωνιακών Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, και συμπληρώθηκε, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στις 16.10.2025 (αριθ. πρωτ. ΕλΣυν...), κατόπιν των 293, 268/2025 αναβλητικών Πράξεων του παρόντος Κλιμακίου.

Άκουσε την εισήγηση της Εισηγήτριας Αναστασίας Καρτερολιώτη.

**Σκέφθηκε κατά τον νόμο και
Αποφάσισε τα ακόλουθα:**

1. Από τις διατάξεις του άρθρου 324 του ν.4700/2020 (Α'127) συνάγεται ότι τα σχέδια συμβάσεων που αφορούν σε τροποποίηση ήδη ελεγχθεισών από το Ελεγκτικό Συνέδριο συμβάσεων, δεν υπάγονται σε προσυμβατικό έλεγχο, παρά μόνον εφόσον περιέχουν ουσιώδεις τροποποιήσεις του αρχικού συμβατικού κειμένου. Η έννοια της «ουσιώδους» τροποποίησης της παρ. 5 περ. α' του άρθρου 324 του ν.4700/2020 ερμηνεύεται αυτόνομα και έχει αυτοτελή δικονομικό χαρακτήρα, καθώς οριοθετεί το εύρος των τροποποιητικών συμβάσεων που υπάγονται στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ως «ουσιώδης» τροποποίηση κατά την ανωτέρω διάταξη θεωρείται η τροποποίηση ουσιωδών όρων (essentialia negotii) της αρχικής σύμβασης, όπως, ενδεικτικά, του αντικειμένου της σύμβασης, του τρόπου υπολογισμού και του χρόνου καταβολής του συμβατικού τιμήματος, του χρόνου και του τρόπου παράδοσης της αντιπαροχής κ.λπ.. Σε περίπτωση δε τροποποίησης ουσιώδους, κατά την ανωτέρω έννοια, συμβατικού όρου επιβάλλεται, σε δεύτερο στάδιο, ο έλεγχος της τροποποίησης ως προς το κατά πόσον αυτή είναι ουσιώδης ή μη και κατά το ουσιαστικό δίκαιο (βλ. ΕλΣυν Έβδ. Τμ. 1110/2023, Ε' Κλ. 546, 406/2024, Ζ' Κλ. 219, 169/2025, Στ' Κλ. 23, 7/2025, 335/2024).

2. Με βάση τα ανωτέρω, παραδεκτώς εισάγεται προς έλεγχο νομιμότητας ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου, μετά την εκτέλεση όσων διατάχθηκαν με τις 293, 268/2025 μη οριστικές Πράξεις αυτού, το σχέδιο συμφωνίας για την τροποποίηση της σύμβασης παραχώρησης για το έργο «ΜΕΛΕΤΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΕΩΝ», η σύναψη της οποίας είχε ελεγχθεί με την 762/2018 Πράξη του παρόντος Κλιμακίου, καθόσον αυτή (η τροποποίηση) αφορά σε ουσιώδεις όρους της συναφθείσας αρχικής σύμβασης και, ειδικότερα, στο όριο ευθύνης μεταξύ των μερών αναφορικά με τη μη τήρηση του τελικού Χρονοδιαγράμματος Αεροναυτιλίας, στην πρόβλεψη αυτοδίκαιης μεταβίβασης της κυριότητας του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας από την Εταιρεία στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ), καθώς και στη δυνατότητα ανάληψης υπό προϋποθέσεις, από την Εταιρεία, της προμήθειας ανταλλακτικών ή/και συντήρησης του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας και των έργων υποδομής αυτού.

3. Στο άρθρο 51 του ν. 4413/2016 (ΦΕΚ Α' 148) «Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις» ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Οι συμβάσεις παραχώρησης μπορεί να τροποποιούνται χωρίς διεξαγωγή νέας διαδικασίας ανάθεσης δυνάμει του παρόντος νόμου σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: α) (...) β) (...) γ) (...) δ) (...) ε) Εφόσον οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4. 2. (...) 3. (...) 4. Τροποποίηση μίας σύμβασης παραχώρησης κατά τη διάρκεια ισχύος της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια του στοιχείου ε' της παραγράφου 1, εάν τροποποιεί ουσιωδώς τη σύμβαση σε σχέση με εκείνη που είχε αρχικά συναφθεί. Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης εάν πληρούνται μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω προϋποθέσεις: α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, θα είχαν επιτρέψει την αποδοχή άλλων υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφοράς διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέλκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, β) η τροποποίηση μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης παραχώρησης υπέρ του παραχωρησιούχου κατά τρόπο, που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση παραχώρησης, γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το πεδίο της παραχώρησης, δ) όταν ένας νέος παραχωρησιούχος αντικαθιστά εκείνον στον οποίο η αναθέτουσα αρχή (...) είχ[ε] αρχικά αναθέσει τη σύμβαση παραχώρησης σε περιπτώσεις άλλες από εκείνες που προβλέπονται στο στοιχείο δ' της παραγράφου 1. 5. Απαιτείται νέα διαδικασία ανάθεσης σύμβασης παραχώρησης για άλλες τροποποιήσεις διατάξεων μίας σύμβασης παραχώρησης κατά τη διάρκεια αυτής, πλην εκείνων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2».

4. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι η σύναψη τροποποιητικής σύμβασης με τον ανάδοχο ήδη εκτελούμενης σύμβασης παραχώρησης επιτρέπεται μόνο στις περιοριστικά αναφερόμενες στο άρθρο 51 περιπτώσεις, καθώς η δυνατότητα αυτή συνιστά παρέκκλιση από τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στις διαδικασίες κατάρτισης δημόσιων συμβάσεων και της διασφάλισης του ελεύθερου ανταγωνισμού. Επιτρεπτή περίπτωση τροποποίησης συναφθείσας σύμβασης αποτελεί, μεταξύ άλλων, η μη ουσιώδης τροποποίησή της. Η έννοια της

ουσιώδους τροποποίησης, η συνδρομή της οποίας επιτάσσει την εκκίνηση νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής και, συνακόλουθα, καθιστά μη επιτρεπτή τη σύναψη τροποποιητικής σύμβασης, όπως έχει διαμορφωθεί νομολογιακά από το Δικαστήριο της ΕΕ και έχει διατυπωθεί στις διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αποτυπώνεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 51 του ν.4413/2016. Ουσιώδης δε τροποποίηση σύμβασης είναι εκείνη, συνεπεία της οποίας μεταβάλλεται ιδίως το εύρος και το περιεχόμενο των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων, υποδηλώνοντας τη βούληση των τελευταίων να επαναδιαπραγματευθούν ουσιώδεις όρους της σύμβασης [βλ. ΔΕΕ συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-728/22 έως 730/22 (απόφαση 20.3.2025) και πρβλ. ΔΕΕ C-454/06 Presstext Nachrichtenagentur GmbH, σκ. 34-37, C-549/14 Finn Frogne A/S, σκ. 28-30, C-526/17, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 58 – 59]. Στο πλαίσιο αυτό, στην προαναφερόμενη διάταξη καθορίζονται συγκεκριμένα κριτήρια, η συνδρομή έστω και ενός εκ των οποίων, στοιχειοθετεί ουσιώδη τροποποίηση της αρχικής σύμβασης. Ειδικότερα, συντρέχει περίπτωση ουσιώδους τροποποίησης, μεταξύ άλλων, όταν: α) οι τροποποιήσεις αποτελούν ένδειξη της πρόθεσης των συμβαλλομένων να επαναδιαπραγματευτούν ουσιώδεις όρους ή προϋποθέσεις της σύμβασης παραχώρησης και είναι ικανές να θέσουν εν αμφιβόλω την ανάθεση της σύμβασης στον ήδη ανάδοχο, υπό την έννοια ότι εάν είχαν συμπεριληφθεί στα έγγραφα της διαδικασίας ανάθεσης της αρχικής σύμβασης (διακήρυξη κ.λπ.), θα είχαν επηρεάσει την πορεία της είτε προσελκύοντας και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης, είτε κάνοντας δεκτή άλλη προσφορά από εκείνη που επιλέχθηκε, είτε επιτρέποντας τη συμμετοχή διαφορετικών οικονομικών φορέων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά, β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης υπέρ του παραχωρησιούχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση, γ) με την τροποποίηση διευρύνεται σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης. Η επέκταση του αντικειμένου της αρχικής σύμβασης αποτελεί συνθήκη που κρίνεται *ad hoc* λαμβανομένων υπόψιν των εκάστοτε πραγματικών περιστατικών για το χαρακτηρισμό της ως σημαντικής (ΕλΣυν Ολ. 1656, 1655/2023, Ζ' Κλ. 219, 169/2025 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

5. Από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, όπως αυτά συμπληρώθηκαν σε εκτέλεση των 293, 268/2025 αναβλητικών Πράξεων του παρόντος Κλιμακίου, προκύπτουν, μεταξύ άλλων, τα αναφερόμενα στις σκέψεις 6 έως 11 που ακολουθούν.

6. Με την 762/2018 πράξη του παρόντος Κλιμακίου κρίθηκε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή της σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «...ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ» και τον διακριτικό τίτλο «...Α.Ε.» και, εκ τρίτου, των Αρχικών Κοινών Μετόχων της Εταιρείας, ήτοι: α) της εταιρείας «...» και β) της εταιρείας «...», με αντικείμενο της παραχώρησης α. τις απαραίτητες έρευνες, μελέτες, κατασκευές και τα απαραίτητα συστήματα και εξοπλισμό για τη λειτουργία του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηρακλείου Κρήτης στην περιοχή Καστελίου του Δήμου Μινώα Πεδιάδος της Περιφέρειας Κρήτης (Π.Ε. Ηρακλείου), το οποίο χωροθετείται σε επαφή με το στρατιωτικό αεροδρόμιο στο Καστέλι και θα λειτουργεί παράλληλα με αυτό, και β. τη μελέτη, κατασκευή και χρηματοδότηση των οδικών προσβάσεων σύνδεσης του Αεροδρομίου με τον Βόρειο και τον Νότιο Οδικό Άξονα Κρήτης.

7. Στην οικεία σύμβαση, η οποία υπεγράφη στις 21.2.2019 και κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.4612/2019 (Α' 77/23.5.2019), προβλέφθηκαν, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: “(...) 4.1.1 ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ. Έναντι της μεταβίβασης στο Δημόσιο εκ μέρους των Αρχικών Κοινών

Μετόχων των μετοχών τους στην Εταιρεία που αντιστοιχούν στο Προσφερόμενο Ποσοστό Μετοχικού Κεφαλαίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 5 και 9 της παρούσας, το Δημόσιο παραχωρεί ως αντάλλαγμα στην Εταιρεία το Αποκλειστικό Δικαίωμα Εκμετάλλευσης του Έργου, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της παρούσας Σύμβασης, (...) 4.1.2 ΑΛΛΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑΤΑ. Επιπλέον του Αποκλειστικού Δικαιώματος Εκμετάλλευσης του Έργου, το Δημόσιο αναλαμβάνει με την παρούσα να παράσχει στην Εταιρεία: (i) τη Χρηματοδοτική Συμβολή του, όπως αυτή προσδιορίζεται κατά πόσο και τρόπο καταβολής στο Άρθρο 7.3 της παρούσας, (...) 4.1.3 ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΟ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑ. 4.1.3.1 Η Εταιρεία θα καταβάλλει στο Δημόσιο για τα δικαιώματα και τα προνόμια που της παραχωρούνται με την παρούσα Σύμβαση, πρόσθετο αντάλλαγμα που αντιστοιχεί σε ποσό ίσο με ποσοστό δύο επί τοις εκατό (2%) επί των συνολικών εσόδων εκμετάλλευσης της Εταιρείας Αεροδρομίου του κάθε οικονομικού έτους της Περιόδου Λειτουργίας του Αεροδρομίου (το «Αντισταθμιστικό Αντάλλαγμα»). (...) 5.6 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ. (...) η Διάρκεια Ισχύος της Σύμβασης αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της και λήγει μετά την πάροδο τριάντα επτά (37) ετών από την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης. (...) 7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ 7.1 Εκτός εάν άλλως προβλέπεται ρητώς στην παρούσα Σύμβαση, η Εταιρεία θα εκτελέσει και θα εκπληρώσει τα δικαιώματά της και τις υποχρεώσεις της κατά την παρούσα Σύμβαση με δική της δαπάνη και κίνδυνο (...) 7.2 ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗ 7.2.3 Οι Κοινοί Μέτοχοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να καταβάλουν στην Εταιρεία τη Δεσμευτική Επένδυση συνολικού ποσού Ευρώ εκατόν εβδομήντα πέντε εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (€ 175.500.000,00), ως Μετοχικό Κεφάλαιο (...) 7.3 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ. 7.3.1 Η Χρηματοδοτική Συμβολή του Δημοσίου ανέρχεται συνολικά στο ποσό των εκατόν ογδόντα εκατομμυρίων Ευρώ (€ 180.000.000,00), σε τρέχουσες τιμές (...) 18.2.7 Ποινικές Ρήτρες (i) Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στην Εταιρεία για κάθε ημερολογιακή ημέρα υπαίτιας εκ μέρους της υπέρβασης της Συνολικής Προθεσμίας του άρθρου 18.1.1 της παρούσας, ορίζεται σε σαράντα πέντε χιλιάδες (€ 45.000) Ευρώ και επιβάλλεται για υπέρβαση ίση ή μικρότερη από το 10% της Συνολικής Προθεσμίας. (...) Επιπρόσθετα, καθ' όλο το διάστημα της υπέρβασης της Συνολικής Προθεσμίας με υπαιτιότητα της Εταιρείας, η Εταιρεία δεν θα δικαιούται στην απόληψη του Αναλογούντος Ποσού Τ.Ε.Α.Α. Περιόδου Μελετών – Κατασκευών. (...) 18.4. ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΠΕΡΑΤΩΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (...) 18.4.3 (...) (iv) Βεβαίωση Περάτωσης Εργασιών Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας (ΒΠΕΕΑ) με την οποία η ΥΠΑ, από κοινού με τον Ανεξάρτητο Μηχανικό, πιστοποιεί ότι το σύνολο των εργασιών που αφορούν στην Προμήθεια, Εγκατάσταση και τη Θέση σε Λειτουργία του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας έχει ολοκληρωθεί και έχει υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται από το εκάστοτε ισχύον σχετικό νομικό πλαίσιο. (...) 22.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ. Με την επιφύλαξη του Άρθρου 22.5 της παρούσας: (i) στον βαθμό που η Εταιρεία δυνάμει του Άρθρου 21 της παρούσας, έχει ασφαλίσσει το Έργο κατά των συνεπειών Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, αυτή θα φέρει τις οικονομικές συνέπειες του ανωτέρω Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και μέχρι τα ποσά που είναι καταβλητέα σύμφωνα με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, συνυπολογιζομένης και της απαλλαγής που τυχόν προβλέπεται σε αυτά. (...) (ii) Η Εταιρεία θα φέρει τις οικονομικές συνέπειες οποιουδήποτε Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, οι συνέπειες του οποίου στο Έργο οφείλονται στη μη τήρηση των Προδιαγραφών. 22.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ. Με την επιφύλαξη του Άρθρου 22.5 της παρούσας, όλα τα Γεγονότα Ανωτέρας Βίας, εκτός από εκείνα που βαρύνουν την Εταιρεία (και στο

μέτρο που την βαρύνουν) σύμφωνα με το Άρθρο 22.3 της παρούσας που λαμβάνουν χώρα: (i) κατά την Περίοδο Μελετών – Κατασκευών θεωρούνται ως Γεγονότα Καθυστέρησης και αποζημιώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με το Άρθρο 26.2 της παρούσας, (ii) κατά την Περίοδο Λειτουργίας θεωρούνται ως Γεγονότα Ευθύνης του Δημοσίου και αποζημιώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με το Άρθρο 26.5 της παρούσας. (...) 25.1. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΕΡΟΝΑΥΤΙΛΙΑΣ 25.1.1 Ο Εξοπλισμός Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου, λαμβανομένου υπόψη και του Άρθρου 25.1.5 της παρούσας, θα σχεδιαστεί, προδιαγραφεί, αποκτηθεί, εγκατασταθεί, παραληφθεί, τεθεί σε λειτουργία και θα αναβαθμίζεται, συντηρείται και αντικαθίσταται με ευθύνη και με δαπάνες της ΥΠΑ. Κατ' εξαίρεση, ο Εξοπλισμός Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου δύναται, κατ' επιλογή της ΥΠΑ, να αποκτηθεί και εγκατασταθεί ή αναβαθμιστεί ή αντικατασταθεί από την Εταιρεία, η οποία θα καταβάλει τη σχετική δαπάνη, κατόπιν σχεδιασμού και κατάρτισης των προδιαγραφών ως προς τον εν λόγω εξοπλισμό από την ΥΠΑ, υπό την προϋπόθεση όμως ότι στην περίπτωση αυτή η ΥΠΑ θα έχει προηγουμένως συμφωνήσει με την Εταιρεία τον τρόπο και χρόνο καταβολής στην Εταιρεία της δαπάνης απόκτησης, εγκατάστασης, αναβάθμισης ή αντικατάστασης του εν λόγω εξοπλισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα. (...) 25.1.5. ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (a) Σε περίπτωση απόκτησης και εγκατάστασης του εξοπλισμού αεροναυτιλίας από την Εταιρεία, η ΥΠΑ και η Εταιρεία θα συστήσουν, αμέσως μετά την σχετική απόφαση της ΥΠΑ και το αργότερο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης, κοινή επιτροπή με αποκλειστικό αντικείμενο τον σχεδιασμό, προγραμματισμό της απόκτησης, εγκατάστασης και θέσης σε λειτουργία του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου που απαιτείται για τη λειτουργία του Αεροδρομίου (η «Επιτροπή Αεροναυτιλίας»). (b) Η ανάθεση του έργου της προμήθειας και εγκατάστασης του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας θα γίνει από την Εταιρεία με διεθνή διαγωνισμό και με κριτήριο ανάθεσης την χαμηλότερη προσφορά (ο «Διαγωνισμός Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας»). (c) Η ΥΠΑ, εντός περιόδου που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης, θα προετοιμάσει και παραδώσει στην Εταιρεία τα σχέδια και τις αναλυτικές προδιαγραφές του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας, με βάση τα οποία η τελευταία θα προβεί στον Διαγωνισμό Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας. (...) (e) Η μη συμμόρφωση της Εταιρείας με το τελικό Χρονοδιάγραμμα Αεροναυτιλίας, η οποία δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του Δημοσίου (συμπεριλαμβανομένης και της ΥΠΑ), και η οποία έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της έναρξης της Περιόδου Λειτουργίας θα επιφέρει τις συνέπειες του Αρθρου 18.2.7 (i) της παρούσας. (f) Η ΥΠΑ και η Εταιρεία θα συνεργάζονται σε σχέση με την προμήθεια, εγκατάσταση, αναβάθμιση ή/και αντικατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου. Οι όροι οποιασδήποτε συμφωνίας ή άλλης ρυθμίσεως σχετικά με οποιοδήποτε ζήτημα που αφορά προμήθεια, εγκατάσταση, θέση σε λειτουργία, συντήρηση και αναβάθμιση ή αντικατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας ή τον τρόπο υλοποίησής του, θα υπόκεινται σε προηγούμενη έγγραφη έγκριση της ΥΠΑ. Στο πλαίσιο αυτό, η Υ.Π.Α. θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια να ελαχιστοποιήσει κάθε όχληση της λειτουργίας του Αεροδρομίου σε σχέση με την απόκτηση, εγκατάσταση, συντήρηση, αναβάθμιση ή/και την αντικατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου. 25.1.6 Όλος ο Εξοπλισμός Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου θα είναι καθ' όλη τη διάρκεια της Περιόδου Παραχώρησης σύμφωνος με τις Προδιαγραφές. 25.1.7 Η ΥΠΑ καθ' όλη τη διάρκεια της Περιόδου Παραχώρησης, με δικά της έξοδα και ευθύνη, θα συντηρεί και επισκευάζει τον

Εξοπλισμό Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου σύμφωνα με τις Προδιαγραφές. (...)

25.1.11 Οι ρυθμίσεις του παρόντος Άρθρου 25.1 εφαρμόζονται αναλογικά και στις περιπτώσεις που απαιτείται αναβάθμιση ή/και αντικατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας. (...) 25.4 ΕΥΘΥΝΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ. Η Εταιρεία, εκτός εάν άλλως προβλέπεται στην παρούσα, δεν θα ευθύνεται έναντι του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου σε σχέση με οποιοσδήποτε πράξεις ή παραλείψεις της ΥΠΑ που αφορούν στην εγκατάσταση, συντήρηση ή λειτουργία του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου ή την εκ μέρους της ΥΠΑ άσκηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, εκτός εάν αυτές οφείλονται σε υπαίτια παράβαση εκ μέρους της Εταιρείας των υποχρεώσεων της που απορρέουν από την παρούσα Σύμβαση. Το Δημόσιο θα αποζημιώνει την Εταιρεία για όλα τα έξοδα, αξιώσεις, απώλειες και αποζημιώσεις στις οποίες υπεβλήθη η Εταιρεία (περιλαμβανομένων και αυτών που οφείλονται στην τυχόν καθυστέρηση έκδοσης της ΒΠΕ_{Τ1} λόγω μη έκδοσης της ΒΠΕ_{ΕΑ}) σχετικά με οποιαδήποτε παρόμοια ευθύνη, στο μέτρο που η ευθύνη αυτή δεν προήλθε από υπαιτιότητα της Εταιρείας.

26. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ 26.1 ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ Ως «Γεγονός Καθυστερήσης» νοείται κάθε γεγονός, το οποίο λαμβάνει χώρα κατά την Περίοδο Μελετών – Κατασκευών και (i) δεν οφείλεται σε κίνδυνο τον οποίο έχει αναλάβει με την παρούσα η Εταιρεία ή σε υπαιτιότητα αυτής ή των οποιωνδήποτε προσώπων που αυτή χρησιμοποιεί για την εκτέλεση της Σύμβασης (περιλαμβανομένου του Ανεξάρτητου Μηχανικού) ή σε Γεγονός Ανωτέρας Βίας οι οικονομικές συνέπειες του οποίου, σύμφωνα με το Άρθρο 22.3 της παρούσας, βαρύνουν την Εταιρεία, και, (ii) επηρεάζει δυσμενώς την Κρίσιμη Διαδρομή του Εγκεκριμένου Χρονοδιαγράμματος Εφαρμογής της Περιόδου Μελετών - Κατασκευών όπως αυτό θα επικαιροποιείται σύμφωνα με το Άρθρο 16.1 της παρούσας, με αποτέλεσμα την μη επίτευξη των Τμηματικών Προθεσμιών του Άρθρου 18.2 της παρούσας ή/και της Συνολικής Προθεσμίας της Περιόδου Τ1. (...) 26.5 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ 26.5.1 Ως Γεγονός Ευθύνης Δημοσίου νοείται κάθε γεγονός (περιλαμβανομένων και των Γεγονότων Καθυστερήσης), πλην των Γεγονότων Αθέτησης Δημοσίου (για τα οποία έχει επιδοθεί Γνωστοποίηση Καταγγελίας), και πλην των γεγονότων που συνιστούν παράβαση ή αθέτηση των τυχόν υποχρεώσεων του Δημοσίου ως Μετόχου: (i) το οποίο δεν οφείλεται σε κίνδυνο τον οποίο έχει αναλάβει με την παρούσα η Εταιρεία ή σε υπαιτιότητα αυτής ή των οποιωνδήποτε προσώπων που αυτή χρησιμοποιεί για την εκτέλεση της Σύμβασης ή σε Γεγονός Ανωτέρας Βίας οι οικονομικές συνέπειες του οποίου, σύμφωνα με το Άρθρο 22.3 της παρούσας βαρύνουν την Εταιρεία, (ii) εξαιτίας του οποίου είτε καθυστερεί η επέλευση της Ημερομηνίας Έναρξης Λειτουργίας είτε η λειτουργία του Αεροδρομίου αναστέλλεται ή διακόπτεται μερικώς ή ολικώς είτε μειώνεται ουσιαδώς η Δυναμικότητα Αεροδρομίου στη διακίνηση αεροσκαφών, επιβατών, αποσκευών, φορτίου ή ταχυδρομείου είτε μειώνεται ουσιαδώς ο αριθμός ή ο όγκος αεροσκαφών, επιβατών, αποσκευών, φορτίου ή ταχυδρομείου για οποιαδήποτε χρονική περίοδο, και (iii) σε σχέση με τις Προβλέψεις, επηρεάζει δυσμενώς τα Έσοδα της Εταιρείας κατά την Περίοδο Λειτουργίας του Έργου ή/και επηρεάζει ουσιαδώς δυσμενώς τις δαπάνες λειτουργίας – συντήρησης – εκμετάλλευσης του Ε.Π. (...) 37. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ 37.1 Με την εξαίρεση των Προσαρτημάτων της, η παρούσα Σύμβαση μπορεί να τροποποιείται μετά από συμφωνία του Δημοσίου και της Εταιρείας μόνο που θα κυρώνεται με νόμο. (...) 37.2 Η συμφωνία του Δημοσίου και της Εταιρείας για τροποποίηση της Σύμβασης διατυπώνεται εγγράφως και υπογράφεται από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και ειδικά προς τούτο

εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο της Εταιρείας. Με τη μορφή αυτή εισάγεται στη Βουλή προς κύρωση. (...)».

8. Ήδη υποβάλλεται, ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου, σχέδιο συμφωνίας τροποποίησης της ως άνω σύμβασης - οι όροι του οποίου έχουν εγκριθεί με την από 24.7.2025 απόφαση (Πρακτικό..., Θέμα 1^ο) της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της εταιρείας «...Α.Ε.» - με το άρθρο 2 της οποίας επιχειρείται ειδικότερα: α. η τροποποίηση του άρθρου 25.1.5 (ε) ως ακολούθως: «Η μη συμμόρφωση της Εταιρείας με το τελικό Χρονοδιάγραμμα Αεροναυτιλίας, η οποία οφείλεται σε υπαίτια πράξη ή παράλειψη της Εταιρείας και η οποία έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της έναρξης της Περιόδου Λειτουργίας θα επιφέρει τις συνέπειες του Άρθρου 18.2.7 (i) της παρούσας. Η μη τήρηση του τελικού Χρονοδιαγράμματος Αεροναυτιλίας για οιονδήποτε λόγο, που έχει ως αποτέλεσμα την υπέρβαση οιασδήποτε Τμηματικής Προθεσμίας ή/και την καθυστέρηση της έναρξης της Περιόδου Λειτουργίας, θα συνιστά κατά περίπτωση και σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Γεγονός Καθυστερήσης ή /και Γεγονός Ευθύνης Δημοσίου, εκτός εάν οφείλεται σε υπαιτιότητα της Εταιρείας», β. η τροποποίηση του άρθρου 25.1.5 (f) ως ακολούθως: «Η ΥΠΑ και η Εταιρεία θα συνεργάζονται σε σχέση με την προμήθεια, εγκατάσταση, αναβάθμιση ή/και αντικατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου. Οι όροι οποιασδήποτε συμφωνίας ή άλλης ρυθμίσεως σχετικά με οποιοδήποτε ζήτημα που αφορά προμήθεια, εγκατάσταση, θέση σε λειτουργία, συντήρηση και αναβάθμιση ή αντικατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας ή τον τρόπο υλοποίησής του, θα υπόκεινται σε προηγούμενη έγγραφη έγκριση της ΥΠΑ. Στο πλαίσιο αυτό, η Υ.Π.Α. θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια να ελαχιστοποιήσει κάθε όχληση της λειτουργίας του Αεροδρομίου σε σχέση με την απόκτηση, εγκατάσταση, συντήρηση, αναβάθμιση ή/και την αντικατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου. Ρητά συμφωνείται ότι η κυριότητα του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας, την προμήθεια και εγκατάσταση του οποίου έχει αναλάβει η Εταιρεία σύμφωνα με το παρόν άρθρο, μεταβιβάζεται αυτοδίκαια από την Εταιρεία στην Υ.Π.Α. κατά την έκδοση της ΒΠΕΕΑ του άρθρου 18.4.3 (iv) Η εν λόγω μεταβίβαση απαλλάσσεται από κάθε φόρο, εισφορά, τέλος, ή επιβάρυνση, είτε αυτά προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου είτε υπέρ οποιουδήποτε τρίτου» και γ. η τροποποίηση του άρθρου 25.1.7 ως ακολούθως: «Η ΥΠΑ καθ' όλη τη διάρκεια της Περιόδου Παραχώρησης, με δικά της έξοδα και ευθύνη, θα συντηρεί και επισκευάζει τον Εξοπλισμό Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου σύμφωνα με τις Προδιαγραφές. Κατ' εξαίρεση, η προμήθεια ή/και η εργοστασιακή συντήρηση των αναγκαίων ανταλλακτικών για τον Εξοπλισμό Αεροναυτιλίας ή/και η υλοποίηση τυχόν εργασιών συντήρησης των έργων υποδομής του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας (προς αποφυγή αμφιβολιών, μη συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε άλλης πλην της ως άνω αναφερόμενης συντήρησης ή/και επισκευής του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας) δύνανται, κατ' επιλογή και κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΥΠΑ, να αναλαμβάνονται από την Εταιρεία, υπό την προϋπόθεση όμως ότι στην περίπτωση αυτή η ΥΠΑ θα έχει προηγουμένως συμφωνήσει με την Εταιρεία τον τρόπο και χρόνο καταβολής στην Εταιρεία της σχετικής δαπάνης καθώς και τους όρους ανάληψης της σχετικής υποχρέωσης». Περαιτέρω, στο άρθρο 3 της ελεγχόμενης τροποποιητικής συμφωνίας ορίζεται ότι η θέση σε ισχύ αυτής τελεί υπό την αίρεση της ψήφισης, από τη Βουλή των Ελλήνων, του νόμου με τον οποίο κυρώνεται η παρούσα συμφωνία και της δημοσίευσης του κυρωτικού νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, με τον οποίο θα προβλέπεται, ως ημερομηνία έναρξης ισχύος του, η ημερομηνία δημοσίευσής του. Στο δε άρθρο 6 του σχεδίου ορίζεται ότι με την ελεγχόμενη συμφωνία τροποποιούνται αποκλειστικά οι

ανωτέρω διατάξεις της σύμβασης παραχώρησης, η οποία κατά τα λοιπά ισχύει και δεσμεύει τα μέρη όπως αρχικά συμφωνήθηκε. Άλλωστε, στο προοίμιο του ελεγχόμενου σχεδίου μνημονεύεται ότι τα μέρη συμφωνούν ότι κρίνεται σκόπιμη η υιοθέτηση εντοπισμένων διευκρινιστικών τροποποιήσεων επί συγκεκριμένων ρυθμίσεων της σύμβασης παραχώρησης που αφορούν στην προμήθεια και εγκατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου για λόγους διασαφήνισης των σχετικών προβλέψεων.

9. Περαιτέρω, με την .../5.3.2021 απόφαση του Διοικητή της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, ενεργοποιήθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 25.1 της σύμβασης παραχώρησης, η ανάθεση της προμήθειας και εγκατάστασης του απαιτούμενου Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας στην Εταιρεία, στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας μετέχει το Ελληνικό Δημόσιο με ποσοστό 45,90% (βλ. το από 10.7.2025 έγγραφο της Γενικής Νομικής Συμβούλου της Εταιρείας). Περαιτέρω, μετά την 268/2025 αναβλητική Πράξη του παρόντος Κλιμακίου υποβλήθηκε το .../11.7.2025 έγγραφο του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, στο οποίο διαλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «(...) iii. (...) Η υποβολή του σχεδίου συμφωνίας τροποποίησης της Σύμβασης Παραχώρησης εκ μέρους του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών στο Ελεγκτικό Συνέδριο (...) επέχει θέση σύμφωνης γνώμης του Υπουργού ως προς το περιεχόμενό του. (...) vi. Όσον αφορά στην προμήθεια/εγκατάσταση ανταλλακτικών του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας, (...) Η εν λόγω τροποποίηση κινείται απολύτως εντός του πλαισίου των σχετικών προβλέψεων της Σύμβασης Παραχώρησης σε ό,τι αφορά στην προμήθεια και εγκατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας (επιλογή προμήθειας από ΥΠΑ ή Εταιρεία) επεκτείνοντας τη δυνατότητα αυτή καθόλη τη διάρκεια της Σύμβασης Παραχώρησης προς όφελος του Δημοσίου. (...))».

10. Σε εκτέλεση της 293/2025 αναβλητικής πράξης υποβλήθηκε στο Κλιμάκιο το .../18.9.2025 έγγραφο του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Κατασκευής Συγκοινωνιακών Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, στο οποίο διαλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: “(...) με την τροποποίηση του άρθρου 25.1.5 (ε) της Σύμβασης Παραχώρησης, διασαφηνίζεται, προς αποφυγή αμφιβολίας, το όριο ευθύνης μεταξύ του Δημοσίου και της Εταιρείας σε περίπτωση καθυστερήσεων που σχετίζονται με την προμήθεια και εγκατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας από την Εταιρεία σε συμφωνία με υφιστάμενες προβλέψεις της Σύμβασης Παραχώρησης που ρυθμίζουν την εν λόγω περίπτωση και ειδικότερα αυτές που αφορούν στις Αποζημιώσεις (αρ. 26), τις Ποινικές Ρήτρες (αρ. 18.2.7) και την Ευθύνη σε σχέση με τον εξοπλισμό αεροναυτιλίας (αρ. 25.4). (...) Στο άρθρο 25.1.5 (ε) της Σύμβασης Παραχώρησης, ως έχει, προβλέπεται ότι η μη συμμόρφωση της Εταιρείας με το τελικό Χρονοδιάγραμμα Αεροναυτιλίας, η οποία δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του Δημοσίου (συμπεριλαμβανομένης και της ΥΠΑ), και η οποία έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της έναρξης της Περιόδου Λειτουργίας θα επιφέρει τις συνέπειες του Άρθρου 18.2.7 (1) της παρούσας. Στο άρθρο 18.2.7 (i) της Σύμβασης Παραχώρησης - στο οποίο αναφέρεται η ως άνω πρόβλεψη - προβλέπεται ότι η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στην Εταιρεία για κάθε ημερολογιακή ημέρα υπαίτιας εκ μέρους της υπέρβασης της Συνολικής Προθεσμίας του άρθρου 18.1.1 της παρούσας, ορίζεται σε σαράντα πέντε χιλιάδες (€ 45.000) Ευρώ και επιβάλλεται για υπέρβαση ίση ή μικρότερη από το 10% της Συνολικής Προθεσμίας. (...) Επιπρόσθετα, καθ' όλο το διάστημα της υπέρβασης της Συνολικής Προθεσμίας με υπαιτιότητα της Εταιρείας, η Εταιρεία δεν θα δικαιούται στην απόληψη του Αναλογούντος Ποσού Τ.Ε.Α.Α.

Περίοδου Μελετών – Κατασκευών. Από το γράμμα του άρθρου 18.2.7 (i) της Σύμβασης Παραχώρησης προκύπτει σαφώς ότι η επιβολή ποινικών ρητρών στην Εταιρεία προαπαιτεί αναγκαίως την υπαίτια εκ μέρους της υπέρβαση της σχετικής προθεσμίας. Συνεπώς, κατά το εν λόγω άρθρο, υπέρβαση της σχετικής προθεσμίας για λόγους μη οφειλόμενους σε υπαιτιότητα της Εταιρείας Αεροδρομίου, ήτοι λόγους οφειλόμενους σε υπαιτιότητα του Δημοσίου ή έτερους, δεν δύναται επιτρεπτά κατά την Σύμβαση Παραχώρησης να οδηγήσει στην επιβολή ποινικών ρητρών. Τούτου δοθέντος, η σχετική τροποποίηση του άρθρου 25.1.5 (ε) της Σύμβασης Παραχώρησης (...) αποσκοπεί στη λεκτική ευθυγράμμιση της εν λόγω πρόβλεψης με το άρθρο 18.2.7 (i) - που ρυθμίζει τα των ποινικών ρητρών και στο οποίο η ίδια η τροποποιούμενη διάταξη παραπέμπει - για λόγους διασαφήνισης και ενιαίας ερμηνείας. Ως εκ τούτου, ουδόλως η σχετική διευκρινιστική παρέμβαση μεταβάλλει το τεκμήριο ευθύνης των συμβαλλομένων μερών ως προς την επιβολή ποινικών ρητρών καθώς αυτές δύνανται να επιβάλλονται κατά την ίδια τη Σύμβαση Παραχώρησης μόνον σε περιπτώσεις υπαίτιας εκ μέρους της Εταιρείας υπέρβασης της σχετικής προθεσμίας. Ακόμη δε και εάν ήθελε υποστηριχθεί ότι η σχετική διευκρινιστική παρέμβαση επί του εν λόγω άρθρου συνιστά τροποποίηση, αυτή ουδόλως θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελεί ουσιώδη τροποποίηση της Σύμβασης Παραχώρησης, κατά την έννοια της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ όπως αυτή έχει μεταφερθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4413/2016, καθώς δεν θα μπορούσε αποδεκτά να υποστηριχθεί ότι εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης της Σύμβασης Παραχώρησης, θα είχαν επιτρέψει την αποδοχή άλλων υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφοράς διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέελκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, ούτε άλλωστε η εν λόγω τροποποίηση δύναται να μεταβάλλει καθ' οιονδήποτε τρόπο την οικονομική ισορροπία της Σύμβασης Παραχώρησης υπέρ του Παραχωρησιούχου λαμβανομένης υπόψη της αξίας της σύμβασης η οποία, υπολογιζόμενη σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 8 του ν. 4413/2016, ανέρχεται σε περισσότερα δισεκατομμύρια Ευρώ. Ομοίως, το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 25.1.5 (ε) της Σύμβασης Παραχώρησης, ουδόλως τροποποιεί τους όρους της αρχικής Σύμβασης Παραχώρησης παρά μόνον επιβεβαιώνει, την εφαρμογή ήδη υφιστάμενων συμβατικών προβλέψεων, στις οποίες απέβλεψαν τα μέρη κατά την σύναψη αυτής, και στην περίπτωση μη τήρησης του τελικού Χρονοδιαγράμματος Αεροναυτιλίας για λόγο μη οφειλόμενο σε υπαιτιότητα της Εταιρείας, και συγκεκριμένα τις προβλέψεις των άρθρων 25.4 και 26 της Σύμβασης Παραχώρησης. Τούτο προκύπτει σαφώς από το γράμμα του άρθρου 25.4 της Σύμβασης Παραχώρησης (Ευθύνη της Εταιρείας) σύμφωνα με το οποίο «Η Εταιρεία, εκτός εάν άλλως προβλέπεται στην παρούσα, δεν θα ευθύνεται έναντι του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου σε σχέση με οποιεσδήποτε πράξεις ή παραλείψεις της ΥΠΑ που αφορούν στην εγκατάσταση, συντήρηση ή λειτουργία του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου ή την εκ μέρους της ΥΠΑ άσκηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, εκτός εάν αυτές οφείλονται σε υπαίτια παράβαση εκ μέρους της Εταιρείας των υποχρεώσεων της που απορρέουν από την παρούσα Σύμβαση. Το Δημόσιο θα αποζημιώνει την Εταιρεία για όλα τα έξοδα, αξιώσεις, απώλειες και αποζημιώσεις στις οποίες υπεβλήθη η Εταιρεία (περιλαμβανομένων και αυτών που οφείλονται στην τυχόν καθυστέρηση έκδοσης της ΒΠΕΤ1 λόγω μη έκδοσης της ΒΠΕΕΑ) σχετικά με οποιαδήποτε παρόμοια ευθύνη, στο μέτρο που η ευθύνη αυτή δεν προήλθε από υπαιτιότητα της Εταιρείας». Ο δε υπολογισμός και διαδικασία αποζημίωσης της

Εταιρείας, κατά το άρθρο 25.4, περιγράφεται σαφώς στο άρθρο 26 της Σύμβασης Παραχώρησης (Αποζημιώσεις) για τις περιπτώσεις συνδρομής Γεγονότων Καθυστέρησης και Γεγονότων Ευθύνης. Η μη τήρηση επομένως του Χρονοδιαγράμματος Αεροναυτιλίας, η οποία έχει ως συνέπεια τη μη έγκαιρη εγκατάσταση του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας στο Αεροδρόμιο, για λόγους μη οφειλόμενους σε υπαιτιότητα της Εταιρείας, ούτως ή άλλως έλκει σε εφαρμογή τις προβλέψεις του άρθρου 26 της Σύμβασης Παραχώρησης καθώς το γεγονός αυτό θα αποτελούσε Γεγονός Καθυστέρησης ή/και Γεγονός Ευθύνης, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 26.1 και 26.5.1 σε συνδυασμό με το άρθρο 26.5.2. Η προσθήκη επομένως του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 25.1.5 (ε) σύμφωνα με το οποίο «Η μη τήρηση του τελικού Χρονοδιαγράμματος Αεροναυτιλίας για οιονδήποτε λόγο, που έχει ως αποτέλεσμα την υπέρβαση οιασδήποτε Τμηματικής Προθεσμίας ή / και την καθυστέρηση της έναρξης της Περιόδου Λειτουργίας, θα συνιστά κατά περίπτωση και σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Γεγονός Καθυστέρησης ή / και Γεγονός Ευθύνης Δημοσίου, εκτός εάν οφείλεται σε υπαιτιότητα της Εταιρείας» αποτελεί απλή επανάληψη, για λόγους συστηματοποίησης, των σχετικών ήδη υφιστάμενων προβλέψεων της Σύμβασης Παραχώρησης χωρίς να επέρχεται οιαδήποτε τροποποίηση αυτών, πολλώ δε μάλλον ουσιώδης, κατά την έννοια της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ όπως αυτή έχει μεταφερθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4413/2016. Ως εκ τούτου ουδεμία μεταβολή στην κατανομή των κινδύνων μεταξύ των μερών, όπως αυτή είχε συμφωνηθεί στην αρχική Σύμβαση Παραχώρησης, επέρχεται με την υπόψη προσθήκη. Με την τροποποίηση του Άρθρου 25.1.5 (f) της Σύμβασης Παραχώρησης διευκρινίζεται το χρονικό σημείο μεταβίβασης της κυριότητας του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας από την Εταιρεία στην ΥΠΑ - η οποία αποτελεί τον αρμόδιο κατά νόμο δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών αεροναυτιλίας και σύμφωνα με τη Σύμβαση Παραχώρησης θα έχει καταβάλει στην Εταιρεία τη σχετική δαπάνη προμήθειας και εγκατάστασης αυτού - το οποίο συμπίπτει με την έκδοση της σχετικής Βεβαίωσης Περαιώσης Εργασιών Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας από την ΥΠΑ και τον Ανεξάρτητο Μηχανικό σύμφωνα με τις προβλέψεις του Άρθρου 18.4.3 (iv) της Σύμβασης Παραχώρησης. Η εν λόγω τροποποίηση αποσκοπεί στη συμπλήρωση των υφιστάμενων προβλέψεων της Σύμβασης Παραχώρησης προς τον σκοπό της διασαφήνισης αυτών ώστε να καθίσταται σαφές ότι η κυριότητα του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας μεταβιβάζεται από την Εταιρεία στην ΥΠΑ - η οποία θα έχει καταβάλει και τη σχετική δαπάνη - και να συγκεκριμενοποιείται το χρονικό σημείο που θα λάβει χώρα η εν λόγω μεταβίβαση. Επιπλέον προβλέπεται η απαλλαγή της εν λόγω μεταβίβασης από κάθε φόρο, εισφορά, τέλος, ή επιβάρυνση, είτε αυτά προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου είτε υπέρ οποιουδήποτε τρίτου δεδομένου ότι στην αντίθετη περίπτωση η ΥΠΑ θα επιβαρυνόταν τις σχετικές επιπλέον δαπάνες καθώς κατά το άρθρο 25.1.1 της Σύμβασης Παραχώρησης η ΥΠΑ υποχρεούται να καταβάλει στην Εταιρεία τη δαπάνη απόκτησης και εγκατάστασης του σχετικού εξοπλισμού. Εκ των ανωτέρω προκύπτει σαφώς ότι η σχετική τροποποίηση ουδόλως δύναται να θεωρηθεί ως ουσιώδης καθώς δεν μεταβάλει καθ' οιονδήποτε τρόπο τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών παρά μόνον διασφαλίζει μέσω της σχετικής διευκρίνισης το συμφέρον του Δημοσίου. Τέλος μέσω της τροποποίησης του άρθρου 25.1.7 της Σύμβασης Παραχώρησης παρέχεται η δυνατότητα στην ΥΠΑ, εφόσον κρίνει κατά την απόλυτη διακριτική της ευχέρεια τούτο σκόπιμο, να ζητεί από την Εταιρεία Αεροδρομίου να αναλαμβάνει τη για λογαριασμό της προμήθεια ή/και εργοστασιακή συντήρηση των αναγκαίων ανταλλακτικών για τον Εξοπλισμό Αεροναυτιλίας ή/και την υλοποίηση τυχόν εργασιών συντήρησης των έργων

υποδομής του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας προς τον σκοπό της διασφάλισης της ομαλής λειτουργίας του Εξοπλισμού αυτού κατ' ανάλογη εφαρμογή των σχετικών ήδη υφιστάμενων προβλέψεων της Σύμβασης Παραχώρησης που αφορούν στην αντικατάσταση και αναβάθμιση των Συστημάτων Αεροναυτιλίας. Η υπόψη πρόβλεψη με το συγκεκριμένο περιεχόμενο ουδόλως και υπό οιαδήποτε ερμηνευτική εκδοχή δύναται να θεωρηθεί ότι συνιστά ουσιώδη τροποποίηση υπό την έννοια ότι εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, θα είχαν επιτρέψει την αποδοχή άλλων υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφοράς διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέελκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, ούτε άλλωστε δύναται να υποστηριχθεί ότι μεταβάλλει καθ' οιονδήποτε [τρόπο] την οικονομική ισορροπία της Σύμβασης Παραχώρησης υπέρ του Παραχωρησιούχου. (...)).

11. Επίσης προσκομίστηκε και το .../16.10.2025 έγγραφο του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Κατασκευής Συγκοινωνιακών Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, στο οποίο μνημονεύονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «(...) 1. Με το άρθρο 2.3 της ελεγχόμενης τροποποιητικής συμφωνίας παρέχεται η δυνατότητα στην ΥΠΑ, εφόσον, κατά την απόλυτη διακριτική της ευχέρεια κρίνει τούτο σκόπιμο, να ζητεί από την Εταιρεία Αεροδρομίου να αναλαμβάνει την προμήθεια ή/και εργοστασιακή συντήρηση των αναγκαίων ανταλλακτικών για τον Εξοπλισμό Αεροναυτιλίας ή/και την υλοποίηση τυχόν εργασιών συντήρησης των έργων υποδομής του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας. Ως εκ τούτου, με το εν λόγω άρθρο της Ελεγχόμενης Συμφωνίας δεν συμφωνείται με την Εταιρεία Αεροδρομίου η προμήθεια/συντήρηση των ανταλλακτικών του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας ή/και η συντήρηση των σχετικών υποδομών αυτού παρά παρέχεται η δυνατότητα στην ΥΠΑ να ζητήσει από την Εταιρεία, σε μέλλοντα χρόνο και εφόσον το κρίνει σκόπιμο και χρονικά συμφέρον, την εκτέλεση των ανωτέρω. Ως εκ τούτου δεδομένου ότι κατά τον παρόντα χρόνο δεν είναι γνωστό τόσο εάν η ΥΠΑ θα ασκήσει την ανωτέρω διακριτική της ευχέρεια όσο και, στην περίπτωση που πράξει αυτό, ο χρόνος άσκησης αυτής καθώς και το φυσικό αντικείμενο της σχετικής εντολής προς την Εταιρεία Αεροδρομίου, δεν είναι εφικτός αλλά και δεν απαιτείται ο, ήδη από σήμερα, προϋπολογισμός της τυχόν απαιτούμενης μελλοντικής δαπάνης. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η ΥΠΑ αποφασίσει να ασκήσει την σχετικώς παρεχόμενη ευχέρεια, προφανώς στο χρονικό εκείνο σημείο θα αναληφθούν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για τον προϋπολογισμό της σχετικής δαπάνης και τη διασφάλιση των σχετικών πιστώσεων. (...) 3. Η Ελεγχόμενη Συμφωνία και ειδικότερα το άρθρο 2.3 αυτής με το συγκεκριμένο περιεχόμενο ουδόλως και υπό οιαδήποτε ερμηνευτική εκδοχή δύναται να θεωρηθεί ότι συνιστά ουσιώδη τροποποίηση υπό την έννοια ότι εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, θα είχαν επιτρέψει την αποδοχή άλλων υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφοράς διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέελκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, ούτε άλλωστε δύναται να υποστηριχθεί ότι μεταβάλλει καθ' οιονδήποτε την οικονομική ισορροπία της Σύμβασης Παραχώρησης υπέρ του Παραχωρησιούχου, (...)).

12. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω (σκέψεις 3 και 4), το Κλιμάκιο κρίνει ότι η ελεγχόμενη τροποποίηση δεν έχει ουσιώδη χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 51 παρ. 4 του ν.4413/2016.

Ειδικότερα, οι προπεριγραφείσες τροποποιήσεις, εγκείμενες σε διασαφηνίσεις συγκεκριμένων όρων της αρχικής σύμβασης παραχώρησης αναφορικά με τον Εξοπλισμό Αεροναυτιλίας, κινούνται εντός των προβλεπόμενων από την αρχική σύμβαση ορίων, κατά τρόπο ώστε να μην καταλείπονται ερμηνευτικές αμφιβολίες επί των εν λόγω ζητημάτων, αιτιολογούνται δε πλήρως σύμφωνα με όσα διαλαμβάνονται στα προπαρατεθέντα έγγραφα.

Ειδικότερα, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, ήδη το άρθρο 18.2.7 (i) της αρχικής σύμβασης παραχώρησης προβλέπει την επιβολή, σε βάρος της Εταιρείας, ποινικών ρητρών μόνο σε περίπτωση υπαίτιας εκ μέρους της υπέρβασης των οριζόμενων προθεσμιών, ενώ το άρθρο 25.4 ορίζει αφενός ότι η Εταιρεία δεν ευθύνεται έναντι του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου σε σχέση με οποιεσδήποτε πράξεις ή παραλείψεις της ΥΠΑ που αφορούν στην εγκατάσταση, συντήρηση ή λειτουργία του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας του Αεροδρομίου ή την εκ μέρους της ΥΠΑ άσκηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, εκτός εάν αυτές οφείλονται σε υπαίτια παράβαση εκ μέρους της Εταιρείας των υποχρεώσεων της που απορρέουν από την παρούσα Σύμβαση, και αφετέρου ότι το Δημόσιο θα αποζημιώνει την Εταιρεία για όλα τα έξοδα, αξιώσεις, απώλειες και αποζημιώσεις στις οποίες υπεβλήθη η Εταιρεία σχετικά με οποιαδήποτε παρόμοια ευθύνη, στο μέτρο που η ευθύνη αυτή δεν προήλθε από υπαιτιότητα της Εταιρείας. Επιπροσθέτως, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 22.3 και 22.4 της αρχικής σύμβασης παραχώρησης, το Ελληνικό Δημόσιο φέρει την οικονομική ευθύνη των γεγονότων ανωτέρας βίας, με την εξαίρεση α. εκείνων για τα οποία η Εταιρεία έχει ασφαλίσει το έργο και μέχρι του καταβλητέου, σύμφωνα με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, ποσού και β. εκείνων, οι συνέπειες των οποίων στο έργο οφείλονται στην μη τήρηση των προδιαγραφών. Συνεπώς, με την επιχειρούμενη τροποποίηση του άρθρου 25.1.5 (e) της σύμβασης παραχώρησης δεν μεταβάλλεται, και δη ουσιωδώς, η κατανομή των κινδύνων μεταξύ των μερών, αλλά αυτή τελεί σε συμφωνία με τις ήδη υφιστάμενες προβλέψεις της αρχικής σύμβασης.

Περαιτέρω, με τη συμφωνούμενη τροποποίηση του άρθρου 25.1.5 (f) της σύμβασης διευκρινίζεται, προς το συμφέρον του Δημοσίου, το χρονικό σημείο μεταβίβασης της κυριότητας του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας από την Εταιρεία στην ΥΠΑ - η οποία αποτελεί τον αρμόδιο κατά νόμο δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών αεροναυτιλίας και σύμφωνα με τη σύμβαση παραχώρησης θα έχει καταβάλει στην Εταιρεία τη σχετική δαπάνη προμήθειας και εγκατάστασης αυτού - και επιπλέον προβλέπεται η απαλλαγή της εν λόγω μεταβίβασης από κάθε φόρο, εισφορά, τέλος ή επιβάρυνση, είτε αυτά προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου είτε υπέρ οποιουδήποτε τρίτου.

Τέλος, με την επιχειρούμενη τροποποίηση του άρθρου 25.1.7 της σύμβασης παραχώρησης προβλέπεται ρητώς η δυνατότητα ανάληψης, από την Εταιρεία, της προμήθειας ανταλλακτικών ή/και της συντήρησης του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας ή/και της συντήρησης των έργων υποδομής αυτού, εφόσον τούτο κριθεί σκόπιμο από την ΥΠΑ, κατά τη διακριτική της ευχέρεια, και υπό την προϋπόθεση καταβολής της σχετικής δαπάνης στην Εταιρεία, προς τον σκοπό ομαλής διασφάλισης της λειτουργίας του Εξοπλισμού και σε συμφωνία με τους λοιπούς όρους του άρθρου 25 και δη του άρθρου 25.1.11 της σύμβασης παραχώρησης περί διενέργειας της σχετικής διαδικασίας από την Εταιρεία όχι μόνο επί προμήθειας και εγκατάστασης, αλλά και επί αναβάθμισης ή/και αντικατάστασης του Εξοπλισμού Αεροναυτιλίας. Άλλωστε, σε κάθε περίπτωση η εν λόγω δαπάνη βαρύνει την ΥΠΑ, κατά τα προβλεπόμενα και στο άρθρο 25.1.7 της αρχικής σύμβασης, με την ελεγχόμενη δε τροποποίηση δύναται να μετακυλιστεί η ευθύνη της ως άνω προμήθειας και συντήρησης στην Εταιρεία, σε εναρμόνιση με τις λοιπές υφιστάμενες προβλέψεις του άρθρου 25 της αρχικής

σύμβασης. Τούτων έπεται ότι η ελεγχόμενη τροποποίηση δεν επεκτείνει το πεδίο της παραχώρησης ούτε εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων ή την αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στην οικεία διαδικασία ούτε άλλωστε μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της αρχικής σύμβασης υπέρ του παραχωρησιούχου.

13. Κατ' ακολουθίαν, το Κλιμάκιο κρίνει ότι δεν συντρέχουν ουσιώδεις νομικές πλημμέλειες που να κωλύουν την υπογραφή του ελεγχόμενου σχεδίου τροποποίησης, το οποίο επισυνάπτεται στην παρούσα Πράξη και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Για τους λόγους αυτούς

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου συμφωνίας για την τροποποίηση της σύμβασης παραχώρησης για το έργο «ΜΕΛΕΤΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΕΩΝ».

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΡΤΕΡΟΛΙΩΤΗ